

Miljardkarusellen

Utanför Järntorget planerar Älvstranden AB att bygga en halvö. Kostnad 700 miljoner, men naturligtvis på löpande räkning. Kommer den in under två miljarder får vi nog vara nöjda. Det allra märkligaste är förstås varifrån behovet av en ny halvö kommer i en av Europas allra otätaste städer. För tillfället har dessutom Demokraterna lyckats hejda förslaget i bolagets styrelse.

Demokraterna skapades för att möta ett av de största och mest katastrofala politiska felbesluten någonsin i Göteborg. Men den misslyckade pendeltågstunneln är bara toppen av ett isberg, och därför behöver vi fortsätta att kämpa med urspårade beslutsprocesser och slösaktiga projekt som faktiskt riskerar hela vår stads framtid.

För alldeles tydligt har Göteborg den sista tiden drabbats av projekt-sjuka. Över hela staden ser man politiska skrytbyggen resa sig, som inte verkar ha några andra mål än att skapa monument över ”politisk handlingskraft”. Vilken nytta stadens invånare har av byggen är däremot mycket oklart.

Men projekten är dyra och stadens skulder växer snabbt. I januari togs nya lån upp, som ökade skuldbördan till 47 miljarder, och prognosen säger att skulderna nästa år kommer att passera 55 miljarder. Det är en summa som är svår att få grepp på. Om man tänker att den skulle betalas ut i hundralappar och varje sedel är en decimeter lång skulle den raden sträcka sig nästan ett och ett halvt varv runt hela jorden.

Det är vi och alla de framtida Göteborgarna som kommer att få hantera alla dessa skulder. Avgörande är förstås vad vi får för pengarna: om de satsas på projekt som stärker staden för framtiden är upplåningen inga problem. Men om de slösas bort är bilden mycket mörkare.

Bekymret vi ständigt möter är att projekten inte är hållbara, vare sig ekonomiskt eller ekologiskt. När man synar vart och ett närmre möter man samma bild av beslutsprocesserna gått i baklås, varefter nya förslag och projekt hastas fram. Målet är bara att ”visa handlingskraft” eller att få gamla surdegar ur världen. Men det leder bara till förhastade lösningar med urusel ekonomi och systematiskt slöseri.

Men problemet är inte bara slöseri utan också att själva staden förstörs och skadas. Det som är tydligt på bilderna är att Göteborg lagom till det stora 400 års jubileet är en uppgrävd stad, där något slutdatum för projekten sällan finns. Planeringen av Skeppsbron, Frihamnen och Gullbergsvass har pågått i decennier, och det som byggs eller tänks fram nu är lösa planer eller dyra tillfällighetslösningar. Liseberg är ett annat riskfyllt projekt med massor av osäkra delar.

Resultatet blir den kaotiska stadsbild som syns tonar fram i den här sammanställningen. När man kör runt en dag och ser alla trasiga byggarbetsplatser blir man allvarligt bekymrad för hur det ska gå med staden: överallt ser man resultatet av först sönderutredda och sedan framhastade beslut. Resultatet är skulder och en stad man undrar om den nånsin ska gå att reparera. En annan sak som slår en är att det är olika kommunala bolag och instanser som tar besluten, men ingen ser någonsin helheten. Det är den som blir tydlig på de här bilderna.

Skeppsbron har varit stadens absolut värsta surdeg i två hela decennier. Miljon efter miljon har runnit ned i arkitekttävlingar, planeringsgrupper, studieresor och allehanda utdragna haverier. På ett väldigt Göteborgskt sätt har önskemålen om vad som skulle rymmas på den egentligen ganska lilla ytan fått karaktären av en korv special: ”ge oss mer av allt”.

Den traditionen fullföljdes av alliansen och (s) i deras senaste förslag, när de tillsammans ville ha mer parkeringshus, mer bilar och mer kolonner och krusiduller på husen. Prislappen drog förstås iväg, men för den som inte har några pengar kan förstås en upplånad miljard kännas som rena växel pengar. Lyckligtvis fanns dock vi Demokrater, vilket nu gett oss en ny chans att ta ett omtag och försöka hitta tillbaka till en rimlig hushållning.

Gullbergsvass är idag en närmast vanvettig röra av tomma lagerbyggnader, ödemarker, som vilt och mindre vackert korsats med väg- och västlänksbyggen. Grundförhållandena är om möjligt ännu mer oklara, men här har alliansen, v och mp trots denna allmänt kaotiska bild bestämt sig för att bygga ett centralt badhus. Självklart är det som vanligt ”mer av allt” som gäller för bygget.

Tre miljarder är summan som ska lånas upp, men det kommer inte att stanna där, det kan vi vara säkra på. I den framhastade utredning som just presenterades konstaterade man att ”Den korta handläggningstiden har gjort att utredningen inte är fullständig. Flera förutsättningar och parametrar såsom grundläggning, markföroreningar med mera behöver fortsatt utredas detaljerat och kommer att påverka kostnaderna...” I detta moras av osäkerheter har alliansen bestämt sig för att marschera vidare, utan tanke på de notor som kommer att behöva betalas av framtida generationer.

Nästa miljardprojekt hittar vi på parkeringen utanför Liseberg. Naturligtvis räcker det inte med ett badhus, här ska det ju också byggas ett bad- och familjehotell med inte långt från 500 rum. Hur alla dessa familjerum skulle fyllas på ett tillfredsställande sätt under vinter och höstsäsongerna stod aldrig helt klart, men nu har plötsligt risknivån ökat dramatiskt.

Det som coronaepidemin tydligt demonstrerat är hur farligt det är för en kommun att driva mängder av rörelser samtidigt. Hotell, evenemang och liknande verksamheter ligger nu som ett kommunalt utgiftslager, ovanpå alla de verksamheter som verkligen är nödvändiga för medborgarnas välfärd. När nu Liseberg under sannolikt lång tid kommer att stå utan normala intäkter kommer kommunen att få låna upp hela kostnaden för hotellbygget. Och parken blir dessutom inte mer attraktiv av att västlänken byggs i det andra hörnet av den.

Ingenstans är kaoset värre än i Frihamnen. Efter decennier av utredande enligt den vanliga principen ”mer av allt” har till sist något hundratal tillfälliga barackbostäder kommit upp, mitt i en byggarbetsplats där den oerhört dyra Jubileumsparken anläggs. Att detta kaos redan både fått och nominerats till ett flertal stadsbyggnadspriser gränsar till det mänskligt fattningsbara.

När vi ser hur parkens kreatörer här har plöjt upp asfalt för att skapa en trevlig stadsodling kan vi begrunda bildernas hemskaste budskap: alla dessa miljardprojekt har skapats av olika kommunala bolag och förvaltningar. Men ingen har en helhetsbild, vilket gör att man nu gräver i alla delar av staden i olika försenade processer. Jubileumsåret kommer vi att fira i en kaotisk omgivning av uppgrävda stadsdelar och avhuggna trafikleder. Priset för det kommer vi att få betala i många decennier framöver.